

Fakta om Baltic Cable

1. Vad är Baltic Cable?

Baltic Cable är infrastruktur som länkar samman elnäten i Europa. Det är en 250 km lång högspänningskabel (HDVC) på havsbotten som transporterar el mellan strömriktarstationerna i Kruseberga i Sverige och Lübeck i Tyskland. Totalt finns det ett antal sammanlänkningskablar av elnätet i Sverige och andra länder i form av havsbaserade kablar och de flesta delägs av Svenska Kraftnät. Baltic Cable är för närvarande den enda kopplingen mellan Sverige och Tyskland.

2. Varför behövs Baltic Cable?

Baltic Cable tillför flexibel kapacitet när den behövs, vilket bidrar till att trygga elförsörjningen och minimera risken för bortkoppling på grund av kapacitetsbrist. Det underlättar samhällets elektrifiering och den gröna omställningen. Grundtanken är att vi ska samarbeta i EU – även när det gäller energi. EU fäster stor vikt vid att skapa pålitliga och sammankopplade elkraftnät. Baltic Cable minskar osäkerheten som finns med förnybara källor som sol och vind. Oftast går elen på export, men ibland behöver Sverige importera el, så utbytet går åt båda hållen.

3. Hur mycket används Baltic Cable?

Under de senaste fem åren (2017–2021) har två tredjedelar av kapaciteten nyttjats i sydlig riktning, det vill säga överföring från Skandinavien till kontinenten, medan en tredjedel har gått i andra riktningen när till exempel Sverige behöver importera el.

4. Hur tjänar Baltic Cable pengar?

Baltic Cable kan inte påverka vare sig priset på elmarknaden eller behovet av kapacitet i kabeln. Flaskhalsintäkter är den enda intäktskällan; Baltic Cable tar således inte ut tariffer eller andra avgifter. Flaskhalsintäkter uppstår om elpriset i ett elområde där elen produceras är lägre än i det elområde dit elen överförs. Mellanskillnaden kallas flaskhalsintäkt och ges till det företag som överför elen.

Det är alltså marknaden via de europeiska elbörserna som styr när kabeln används, hur mycket av kabelns kapacitet som ska användas och därmed även flaskhalsintäkternas storlek, som ytterst bygger på skillnaderna i pris mellan olika elprisområden på samma sätt som flaskhalsintäkter uppstår i Sverige. Hur våra intäkter får användas och hur stor vinst vi gör bestäms däremot av relevant tillståndsmyndighet.

5. Hur regleras Baltic Cable?

Baltic Cable får flaskhalsintäkter när kabeln används. Hur bolaget får använda flaskhalsintäkterna för att täcka driftskostnader, investeringar och skälig avkastning regleras av tillsynsmyndigheten. Det innebär att reglerande myndighet avgör hur stor vinst Baltic Cable får göra på liknande sätt som för elnäten i Sverige, det vill säga att det fastställs en motsvarighet till en intäktsram. Denna ram ändras inte om flaskhalsintäkterna ökar. Bolaget har inte fri tillgång till alla flaskhalsintäkter.

Ytterst är det EU-rätten som reglerar hur elmarknaden i EU ska fungera. Baltic Cable betraktas som en TSO (Transmission System Operator) och har därmed samma status som Svenska kraftnät, även om bolaget inte får ta ut tariffer vid överföring. För närvarande pågår en rättslig prövning, där Baltic Cable driver att svenska Energimarknadsinspektionen ska utöva tillsyn över bolagets intäkter i stället för att den rollen delas med tyska Bundesnetzagentur.

6. Hur fungerar Baltic Cable?

Baltic Cable har nominellt 600 MW sammankopplingskapacitet, den arbetar på 450 kV och 1364 A med ett minimumflöde på 50 MW. Det är en likströmskabel, vilket innebär att el överförs i en riktning i taget mellan strömriktarstationerna som är kopplade till Svenska kraftnät i Sverige respektive till Tennet TSO GmbH i Tyskland. Kapaciteten justeras med viss fördröjning där effektändringen är 30MW per minut. Som för alla kablar sker viss förlust vid överföring: den ligger på cirka 2,4 procent. Kabeln är en dubbel armerad och enkelledad undervattenskabel på 250 km.

7. På vilket sätt bidrar Baltic Cable till energimarknaden?

Baltic Cable bygger på EU:s fundament med en inre marknad för handel och utbyte mellan medlemsländerna. Handeln med el går i båda riktningarna och bidrar till att trygga elförsörjningen och minska risken för bortkoppling. Både Sverige och Tyskland är beroende av handel och samarbete mellan Europas länder och det gäller även energi. I förlängningen gynnas alla konsumenter av en väl fungerande EU-marknad för energi.

8. Vem äger Baltic Cable?

Baltic Cable AB är sedan 2010 ett helägt dotterbolag till statliga norska Statkraft.

9. Vad kostade Baltic Cable att bygga?

Baltic Cable kostade cirka 2 miljarder svenska kronor att bygga i början av 1990-talet. Initiativet togs 1990 av Preussen Elektra och Sydkraft. Kabeln togs i bruk i december 1994.

10. Hur stor är driftkostnaden och vad består den av?

Baltic Cables ansvar är att vårda investeringen med målet att kabeln ska vara maximalt tillgänglig, vilket innebär kostnader för till exempel drift, administration, avskrivningar och underhåll. För den senaste femårsperioden (2017–2021) uppgår Baltic Cables totala kostnader till knappa 800 miljoner kronor.

Senast uppdaterad 2022-12-09